

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

คุณลักษณะของสถานศึกษา

ผู้วิจัยพบว่า คุณลักษณะของสถานศึกษาส่วนใหญ่ในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 1-10 คน ระดับช่วงชั้นที่เปิดสอนสูงสุด คือ ช่วงชั้นที่ 2 (ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) และมีขนาดของสถานศึกษาขนาดที่ 1 (นักเรียน 1 – 120 คน) ตามลำดับ

การปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ผู้วิจัยพบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิบัติในระดับมาก คือ การบูรณาการโดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง และการบูรณาการในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ การบูรณาการโดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ ส่วนการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการบูรณาการแบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยพบว่า คุณลักษณะของสถานศึกษาที่มี ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสายปฏิบัติการสอน ที่ต่างกัน การปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ไม่ต่างกัน ส่วนคุณลักษณะของสถานศึกษาที่มีระดับช่วงชั้นที่เปิดสอนสูงสุด และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน การปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก สามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านคุณลักษณะของสถานศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษา และครูสายปฏิบัติการสอนที่ต่างกัน การปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนไม่ต่างกัน เนื่องจากจำนวนของผู้บริหาร และจำนวนของครูสายปฏิบัติการสอนไม่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครูสายปฏิบัติการสอน ต้องปฏิบัติตามนโยบายโดยนำแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนที่กำหนดมาแล้วมาดำเนินการ เพื่อตอบสนองนโยบาย ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูสายปฏิบัติการสอน มีภาระในการเตรียมเนื้อหาการเรียนการสอนในวิชาอื่นที่มากอยู่แล้ว จึงต้องยึดแนวทางการบูรณาการที่กำหนดมาให้ปฏิบัติไปก่อน และเป็นเนื้อหาที่ใหม่จึงยังไม่มีแนวทางการบูรณาการอื่น ๆ ส่วนคุณลักษณะของสถานศึกษาที่มีระดับช่วงชั้นที่เปิดสอนสูงสุด และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน การปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนต่างกัน เนื่องจากระดับช่วงชั้นที่เปิดสอนสูงสุด ในแต่ละสถานศึกษาจะมีช่วงชั้นที่เปิดสอนแตกต่างกันประกอบกับมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกันด้วย จึงทำให้การเลือกแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนมีความแตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะรายด้านจะมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ส่วนขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันด้วย เนื่องจากขนาดของสถานศึกษาจะจำแนกตามจำนวนนักเรียน ดังนั้นการเลือกแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนจึงต้องเลือกแนวทางที่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน เช่น สถานศึกษามีจำนวนนักเรียนน้อย การนำแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน มาบูรณาการอาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด แต่ถ้าสถานศึกษามีจำนวนนักเรียนมากการนำแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนมาบูรณาการจะครอบคลุมเนื้อหาได้มากกว่า รวมทั้งการทำกิจกรรม โครงการ จะดำเนินการได้หลากหลาย

2. ด้านการบูรณาการในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนสามารถสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติในการใช้ชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านครอบครัว ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติจริง สรุปได้ว่าสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยการบูรณาการในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับมาก

3. ด้านการบูรณาการแบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระในการปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากมีการนำองค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน มาบูรณาการในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงการจัดทำการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า 5 กลุ่มสาระ มาดำเนินการได้น้อย เพราะเป็นกลุ่มสาระที่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะบูรณาการสรุปได้ว่า สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยการบูรณาการแบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในระดับน้อย

4. ด้านการบูรณาการโดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ ในการปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ ที่บูรณาการ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างน้อย 1 หน่วยการเรียนรู้หรือแผนการเรียนรู้ มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2-3 หน่วยการเรียนรู้หรือแผนการเรียนรู้ มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการเรียนรู้ ให้รู้จักเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ ในคุณลักษณะที่ 2 ความมีเหตุผล และมีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ ให้รู้จักเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ สรุปได้ว่าสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยการบูรณาการโดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ ในระดับปานกลาง

5. ด้านการบูรณาการโดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ในการปฏิบัติตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม ปรับปรุง หรือพัฒนา การศึกษา การประกอบอาชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา หรือชุมชน ที่เน้นทางจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา

จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม สังคมเศรษฐกิจ วัฒนธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมหรือโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรม หรือโครงการมีความยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่าสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยการบูรณาการเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง หรือแผนการเรียนรู้ ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาแต่ละแห่งควรวางแผนการจัดการเรียนการสอน หรือกิจกรรม ให้ความสำคัญสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียน และชุมชน เพื่อนำไปปฏิบัติได้จริง
2. สถานศึกษาต้องเข้าถึงชุมชน โดยทำการประชาสัมพันธ์ หรือขอความร่วมมือในการทำกิจกรรม โครงการ เพื่อให้นักเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
3. ควรให้สถานศึกษาในเขตพื้นที่นี้รวมกลุ่มเพื่อเป็นผู้ประเมินซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ผลคะแนนที่เป็นจริงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยครั้งต่อไปหากต้องการข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น ควรใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณภาพพร้อมกับเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านมากยิ่งขึ้น